

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z języka polskiego dla klasy 8. w roku szkolnym 2024/2025 i 2025/2026

Wymagania edukacyjne na ocenę celującą

Uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:

- wskazać dzieła sztuki, w których artyści prezentowali radzenie sobie z trudnymi doświadczeniami
- stworzyć pracę pisemną związaną z tematem lekcji
- porównać utwór poetycki z obrazem
- podjąć dyskusję na konkretny temat
- odszukać informacje na zadany temat
- wypowiedzieć się na temat filmu
- przedstawić wybrany przez siebie wywiad i go ocenić
- dokonać analizy wybranej fotografii artystycznej
- wykorzystywać bogate konteksty
- formułować i rozwiązywać problemy badawcze
- omówić kontekst historyczny utworu
- odnaleźć konteksty i nawiązania
- odnaleźć komizm i ironię w sposobie przedstawienia wybranych bohaterów
- przedstawić różnych bohaterów literackich, którzy przeszli przemianę wewnętrzną
- wskazać i omówić teksty kultury nawiązujące do wydarzeń z historii Polski
- podjąć dyskusję na temat roli Adama Mickiewicza w literaturze polskiej
- stworzyć prezentację na temat ulubionego muzyka lub rodzaju muzyki
- przedstawić swój autorytet i uzasadnić ten wybór
- przedstawić sposoby zaprezentowania wątków miłosnych w tekstach kultury
- podjąć dyskusję na temat roli Henryka Sienkiewicza w literaturze polskiej
- odnaleźć w tekstach kultury różne przedstawienia przyjaźni i je omówić
- wypowiedzieć się na temat potrzeby nauki języka ojczystego
- podjąć dyskusję na temat potrzeby zachowania tożsamości narodowej w czasach zaborów i obecnie
- wskazać nawiązania do dwudziestolecia międzywojennego w sztuce współczesnej
- stworzyć tekst z wykorzystaniem neologizmów
- przygotować prezentację na temat wybranego artysty grafika
- stworzyć pisemną recenzję wybranego dzieła sztuki
- wypowiedzieć się na temat wybranego utworu dowolnego noblisty literackiego
- wykorzystywać treść lektur obowiązkowych podczas prac kreatywnych

Wymagania edukacyjne na ocenę bardzo dobrą

Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:

- wskazać konteksty kulturowe związane z tematem utworu
- wyciągnąć z przemyśleń bohaterów ogólne wnioski dotyczące natury człowieka

- przeprowadzić wywiad z koleżanką lub kolegą
- dokonać analizy wybranej fotografii
- dokonać analizy przykładowej rozprawki
- stworzyć rozprawkę
- omówić funkcje neologizmów w tekstach artystycznych
- stworzyć tekst w wybranym stylu
- stworzyć teksty poprawne pod względem ortograficznym
- poprawnie interpretować wymagany materiał
- właściwie argumentować
- uogólniać, podsumowywać i porównywać
- zinterpretować znaczenie symboli
- wyjaśnić wymowę obrazu
- wskazać wydarzenia historyczne przywołane w dziele i omówić ich funkcję
- dokonać analizy wybranego opisu przyrody w utworze
- stworzyć własny tekst na podstawie fragmentów tekstu
- odnieść się do kształtu artystycznego omawianych utworów
- napisać opowiadanie o późniejszych losach bohatera literackiego
- omówić rolę muzyki w wybranym filmie
- napisać artykuł problemowy
- poprawnie sformułować związki frazeologiczne
- poprawnie odczytać, czyli akcentować wyrazy
- stworzyć nazwy narodowości i mieszkańców od nazw miejscowych
- podjąć dyskusję na zadany temat
- wypowiedzieć się na temat uniwersalnej wymowy przykładowej powieści
- porównać kreacje bohaterów powieści
- wypowiedzieć się na temat języka bohaterów
- wskazać główną myśl tekstu
- zredagować list otwarty
- dokonać analizy języka filmu na wybranym przykładzie
- ocenić wybrane dzieło filmowe na podstawie podanych kryteriów
- właściwie określić formy osobowe czasowników
- poprawnie określić i stosować formy zaimków
- rozpoznać i zastosować zdania bezpodmiotowe
- przekształcić zdania w imiesłowowe równoważniki zdań
- zinterpretować tytuł powieści
- sformułować morał
- zredagować za pomocą komputera podanie o przyjęcie do szkoły ponadpodstawowej
- ocenić dzieło sztuki na podstawie podanych kryteriów
- zredagować tekst z wypowiedziami w mowie zależnej
- przekształcić mowę zależną na niezależną i odwrotnie
- przedstawić wypowiedzenie wielokrotnie złożone na wykresie
- dokonać analizy środków wyrazu wykorzystanych przez twórców omawianych dzieł
- omówić dylematy moralne bohaterów tekstu
- zinterpretować funkcję zabiegu uosobienia wartości

- zinterpretować funkcję powtórzenia
- zredagować oficjalne CV
- ocenić rzetelność i wiarygodność podanych listów motywacyjnych
- zredagować list motywacyjny
- określić kierunek upodobnienia
- skorygować błędy w akcentowaniu
- dokonać analizy słowotwórczej wyrazów
- stworzyć wyrazy należące do wskazanych kategorii słowotwórczych
- sporządzić wykres rodziny wyrazów
- zinterpretować puentę utworu w kontekście jego całości
- wyjaśnić, z czego mogą wynikać różne sposoby postrzegania świata
- problematyzować treść lektur obowiązkowych

Wymagania edukacyjne na ocenę dobrą

Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:

- wypowiedzieć się na temat kolorystyki dzieła i określić jej funkcję
- wyjaśnić przyczynę sporu pomiędzy bohaterkami
- nazwać środki stylistyczne użyte w utworze i określić ich funkcję
- odnieść przeczytane fragmenty tekstu do definicji powieści np. kryminalnej
- zebrać informacje na temat wybranej postaci, wymyślić temat wywiadu i ułożyć pytania
- wypowiedzieć się na temat roli światła w fotografii
- sformułować tezę do podanego tematu rozprawki
- skorygować błędy w podanych rozprawkach
- omówić zasadność i funkcję użycia wyrazów obcych w tekstach
- zastąpić podane wyrazy synonimami
- zastąpić zapożyczenia wyrazami rodzimymi
- rozpoznać styl podanej wypowiedzi
- przekształcić sformułowania nacechowane stylistycznie w neutralne stylistycznie
- skorygować błędy stylistyczne w podanych tekstach
- skorygować teksty pod kątem ortograficznym
- wyciągać wnioski
- przedstawiać własne stanowisko
- wskazać topos, do którego odwołał się artysta
- omówić sposób przedstawienia wydarzeń w utworze
- określić funkcję animizacji
- określić funkcję nagromadzenia wyrazów dźwiękonaśladowczych w utworze
- omówić funkcję tradycji w utworze
- omówić sposób prezentacji przyrody w dziele
- dokonać analizy kształtu artystycznego fragmentów tekstu
- przywołać problematykę omawianych utworów
- przedstawić motywy pojawiające się w omawianych utworach
- wskazać elementy realizmu na wybranych obrazach
- wykorzystać elementy języka muzyki podczas analizy wybranego utworu

- samodzielnie zebrać informacje do artykułu
- dokonać analizy formy i treści podanego artykułu
- używać poprawnych form nazwisk
- zapisać nazwy miejscowe w odpowiednich formach
- określić nastrój obrazu i wskazać środki, które go kształtują
- omówić rolę autorytetów we współczesnym świecie
- dokonać analizy sposobu zadawania pytań przez dziennikarkę
- odnieść definicję powieści historycznej do utworu
- dokonać analizy problematyki omawianych utworów
- przedstawić motywy pojawiające się w omawianych utworach
- skorygować podany list otwarty i wzmocnić jego perswazyjność odpowiednimi środkami retorycznymi
- dokonać analizy przykładów listów otwartych
- wskazać w wybranych filmach cechy pozwalające zaklasyfikować je do poszczególnych gatunków
- odnaleźć w tekście nieosobowe formy czasowników i je określić
- dokonać poprawnej deklinacji rzeczowników
- poprawnie odmienić i stopniować przymiotniki
- wskazać w zdaniu orzeczenie imienne
- przekształcić zdania pojedyncze w złożone
- omówić sposób kreacji bohaterów drugoplanowych
- wypowiedzieć się na temat kontekstu historycznego utworu
- odnieść termin awangarda do środków wyrazu i tematów wykorzystywanych w dwudziestoleciu międzywojennym
- wskazać w tekście elementy komizmu
- skorygować błędnie napisane podanie
- napisać podanie
- omówić środki wyrazu zastosowane przez autora wybranej grafiki
- omówić tradycyjne techniki graficzne
- zapisać dowolny dialog w mowie zależnej
- rozpoznać w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym relacje współrzędne i podrzędne
- omówić dzieła sztuki z okresu wojny i okupacji
- określić funkcję oddziaływania na zmysły w wierszu
- omówić kontekst biograficzny utworu
- określić tematykę tekstu
- wypowiedzieć się na temat stosunku narratora do opisywanego świata
- przedstawić i zinterpretować sposób zachowania uosobionych wartości
- omówić relacje pomiędzy podmiotem lirycznym a adresatem lirycznym utworu
- omówić sposób przedstawienia w wierszu rzeczywistości powojennej
- uporządkować informacje przydatne do napisania CV
- skorygować błędy w CV
- uporządkować informacje potrzebne do napisania listu motywacyjnego
- skorygować błędy w podziale wyrazów na sylaby
- poprawnie akcentować wyrazy stanowiące wyjątki od reguły

- wskazać w podanych parach wyrazy podstawowe i pochodne
- wskazać formant w wyrazie pochodnym
- wskazać w rodzinie wyrazów rdzeń i oboczności
- omówić sposób ukazania postaci na pierwszym planie obrazu
- wykorzystywać znajomość lektur obowiązkowych podczas omawiania podanych problemów

Wymagania edukacyjne na ocenę dostateczną

Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:

- scharakteryzować każdego z bohaterów tekstu
- określić kontekst biograficzny utworu
- wskazać cechy bohatera romantycznego
- ocenić wybraną fotografię na podstawie podanych kryteriów
- omówić na przykładzie podanej rozprawki sposoby zachowania spójności tekstu
- wskazać funkcje neologizmów w podanych fragmentach tekstów
- rozpoznać w tekstach rodzaje neologizmów
- rozpoznać w tekście homonimy i wyrazy wieloznaczne
- wymienić cechy każdego ze stylów
- wskazać w tekście sformułowania nacechowane stylistycznie
- wskazać błędy stylistyczne w podanych tekstach
- uzupełnić podane teksty poprawnymi formami
- wykorzystywać najważniejsze konteksty
- omówić kompozycję dzieła
- wypowiedzieć się na temat bohaterów fragmentów tekstu
- wskazać przykłady animizacji
- wskazać w utworze wyrazy dźwiękonaśladowcze
- wskazać inne środki stylistyczne użyte w utworze
- omówić funkcję przywołanych wydarzeń historycznych
- wskazać istotne informacje we fragmentach dzieła
- określić przynależność gatunkową utworów
- omówić świat przedstawiony utworu
- wskazać cechy gatunkowe noweli
- omówić przemianę bohatera utworu
- ocenić utwór muzyczny na podstawie podanych kryteriów
- przedstawić kompozycję artykułu
- wskazać teksty realizujące normę wzorcową i normę użytkową
- poprawnie odmienić podane wyrazy
- wskazać w podanych wyrazach sylaby akcentowane
- określić kategorie nazw osobowych
- omówić kompozycję dzieła
- omówić relacje pomiędzy postaciami przedstawionymi na obrazie
- wymienić zasady, którymi warto kierować się podczas poszukiwania autorytetu

- wskazać różnice pomiędzy autorytetem a guru
- wymienić wątki główne i poboczne
- określić temat przewodni fragmentów utworu
- wskazać w tekście elementy języka potocznego i określić ich funkcję
- przedstawić kompozycję listu otwartego
- podać przykłady filmów, reprezentujących poszczególne gatunki
- scharakteryzować odmienne i nieodmienne części mowy
- wskazać w zdaniu przydawki i określić, jakimi częściami mowy zostały one wyrażone
- wskazać w zdaniu dopełnienie i okolicznik
- rozpoznać zdania współrzędnie i podrzędnie złożone
- wskazać motyw biblijny, do którego odnosi się dzieło
- wymienić najważniejsze tendencje w sztuce dwudziestolecia międzywojennego
- omówić elementy języka grafiki na wybranym przykładzie
- wymienić i opisać najważniejsze techniki graficzne
- wskazać w podanym tekście przykłady mowy zależnej i niezależnej
- zastosować poprawną interpunkcję przy zapisie dialogu
- wskazać w wypowiedzeniu wielokrotnie złożonym orzeczenia i równoważniki zdań
- określić ramy czasowe utworu
- zdefiniować pojęcie patriotyzm w kontekstach historycznym i współczesnym
- zgromadzić informacje, które powinny znaleźć się w CV
- zgromadzić informacje przydatne do napisania listu motywacyjnego, który będzie odpowiedzią na podane ogłoszenie
- rozpoznać rodzaje głosek
- poprawnie podzielić wyrazy na sylaby
- wskazać upodobnienia wewnątrzwyrazowe
- wyjaśnić znaczenie podanych wyrazów pochodnych
- przyporządkować wyraz pochodny do kategorii słowotwórczej
- wskazać wyrazy należące do jednej rodziny
- odnieść utwór do definicji przypowieści
- określić, w czym imieniu mówi podmiot liryczny wiersza
- wykorzystywać znajomość lektur obowiązkowych podczas prezentowania różnych typów bohaterów

Wymagania edukacyjne na ocenę dopuszczającą

Uczeń potrafi:

- opisać graffiti
- omówić treść fragmentu tekstu
- przytoczyć argumenty wysuwane przez bohaterów literackich
- omówić treść wiersza
- omówić sytuację liryczną w wierszu
- określić rodzaj narracji
- wymienić rodzaje fotografii

- stworzyć plan rozprawki
- wymienić style funkcjonujące w polszczyźnie
- przedstawić zasady ortograficzne
- odtworzyć najważniejsze fakty i opinie
- posługiwać się terminami: synonimy, antonimy, homonimy, wyrazy wieloznaczne, zapożyczenia, neologizmy, styl naukowy, styl urzędowy, styl publicystyczny, styl artystyczny, styl potoczny, wywiad, rozprawka
- opisać to, co zostało przedstawione na obrazie
- wskazać odwołania do historii w utworach literackich
- określić ramy czasowe epoki
- przeczytać ze zrozumieniem fragmenty utworu
- wymienić elementy języka muzyki
- wymienić rodzaje muzyki rozrywkowej
- zdefiniować artykuł
- wymienić cechy artykułu
- wskazać różnice pomiędzy normą wzorcową a normą użytkową
- przedstawić podział błędów językowych
- rozpoznać w tekście nazwy osobowe i miejscowe
- wyjaśnić znaczenie pojęcia wywiad
- omówić treść lektury
- wymienić bohaterów pierwszo- i drugoplanowych
- wymienić cechy listu otwartego
- wyjaśnić znaczenie pojęć: kadr, plan filmowy, scena, montaż
- wymienić odmienne i nieodmienne części mowy
- wskazać w zdaniu podmiot i orzeczenie
- podzielić wypowiedzenia na zdania i równoważniki zdań
- rozpoznać w tekście równoważniki zdań
- posługiwać się pojęciami: powieść historyczna, bohater dynamiczny, symbol, felieton, film, odmienne i nieodmienne części mowy, części zdania, rodzaje wypowiedzeń, list otwarty
- określić czas i miejsce akcji powieści
- wyjaśnić znaczenie pojęcia alegoria
- wyjaśnić znaczenie pojęcia podanie
- wymienić elementy, które powinny znaleźć się w podaniu
- wyjaśnić znaczenie pojęć: grafika, rysunek, perspektywa, grafika artystyczna, ilustracja, plakat, animacja, logo, identyfikacja wizualna firmy
- wyjaśnić różnice pomiędzy mową niezależną i zależną
- podzielić wypowiedzenie wielokrotnie złożone na wypowiedzenia składowe
- wskazać środki językowe oddziałujące na zmysły
- omówić losy bohaterów utworu
- wymienić upersonifikowane pojęcia użyte w utworze
- wyjaśnić znaczenie pojęcia CV (curriculum vitae)
- wymienić elementy CV
- wyjaśnić znaczenie pojęcia list motywacyjny
- wymienić elementy listu motywacyjnego

- wyjaśnić znaczenie pojęć: głoska, litera, ubezdźwięcznienie, udźwięcznienie
- przedstawić podział głosek
- wymienić zasady poprawnego akcentowania w języku polskim
- wyjaśnić znaczenie pojęć: wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słowotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy, oboczność, rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność
- wymienić kategorie słowotwórcze
- wyjaśnić znaczenie pojęcia powiastka filozoficzna
- określić rodzaj liryki
- nazwać postawy zaprezentowane w wierszu
- wymienić motywy i tematy podejmowane w lekturach obowiązkowych

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności określonych podstawą programową w danym oddziale, a braki w wiadomościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu.